

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
> Μ Ο Υ Σ Ε Ι Ο
ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Νίκος Παπατάκης, ο αναρχικός ποιητής / Nico Papatakis, le poète anarchiste

Ταινιοθήκη της Ελλάδος

Ιερά Οδός 48 & Μεγ. Αλεξάνδρου 134-136 / Μετρό Κεραμεικός

11-17 Δεκεμβρίου 2014

Η Ταινιοθήκη της Ελλάδος έχει την τιμή να παρουσιάσει ένα **μεγάλο αναδρομικό αφιέρωμα στον Νίκο Παπατάκη**, έναν ξεχωριστό Έλληνα δημιουργό που άφησε πολύτιμο κινηματογραφικό έργο, και ο οποίος αποτέλεσε μια μυθική μορφή της σύγχρονης πολιτιστικής ιστορίας της Γαλλίας, με την δράση του να αποτελεί σημείο αναφοράς στην καλλιτεχνική και πνευματική αναγέννηση του μεταπολεμικού Saint-Germain. Το αφιέρωμα συμπίπτει με τα τέσσερα χρόνια από τον θάνατό του (17/12/10).

Το αφιέρωμα πραγματοποιείται σε συνεργασία με το ΕΚΚ και το CNC-Archives françaises du film και με την υποστήριξη του Γαλλικού Ινστιτούτου Ελλάδος.

Πρόκειται για την έκτη εκδήλωση που διοργανώνει η Ταινιοθήκη της Ελλάδος στο πλαίσιο της πράξης «Η Κινηματογραφοφιλία στη Νέα Εποχή» του ΕΣΠΑ 2007-2013.

Το αφιέρωμα περιλαμβάνει:

-Συνολικά δέκα (10) ταινίες. Έξι (6) ταινίες σε σκηνοθεσία Νίκου Παπατάκη, δύο (2) ταινίες με τον Νίκο Παπατάκη ως παραγωγό και δύο (2) ντοκιμαντέρ για τον Νίκο Παπατάκη. Στις ταινίες του Νίκου Παπατάκη που θα προβάλλουμε (οι περισσότερες σε 35mm), σημειώστε πως θα παίξουμε και τις δύο βερσιόν του *Gloria Mundi*, εκείνη του 1974 κι εκείνη του 2005.

-Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης την Δευτέρα 15/12 με προσωπικότητες που γνώριζαν καλά το έργο του Νίκου Παπατάκη.

«Στην σκοτεινή περίοδο της αποστασίας ένας αιώνιος έφηβος δυναμικό και χιουμορίστας προσγειώθηκε στο άνυδρο τοπίο της Αττικής και κατέκτησε όλους όσους γνώριζε στο πέρασμά του. Αυτός ήταν ο Νίκος Παπατάκης, ο θρύλος του *Rose Rouge*, παντρεμένος με την γοητευτική Ανούκ Αιμέ που επιστρέφει σε μια πατρίδα που δεν είχε γνωρίσει ποτέ για να γυρίσει τους συγκλονιστικούς Βοσκούς (1967). Το 1963 είχε ήδη ταράξει τα νερά της Γκωλικής Γαλλίας μεταφέροντας στην οθόνη τις «Δούλες» του Ζαν Ζενέ, με την ταινία του *Οι άβυσσοι* μια ελεύθερη διασκευή του εγκλήματος των αδελφών Παπέν. Το έκλημα αυτό είχε ήδη γοητεύσει τους Σουρεαλιστές και τον Ζακ Λακάν αλλά και η μεταφορά του θα ερμηνευτεί από τον Σαρτρ και την Μποβουάρ σαν μια σαδική και επαναστατική χειρονομία. Ο Παπατάκης δεν θα σταματήσει να διαβαίνει το δύσβατο και μοναχικό του δρόμο με άλλες τρεις σημαντικές ταινίες: *Gloria Mundi* (1974), *Η φωτογραφία* (1986), και *Οι Ισορροπιστές* (1991). Τέσσερα χρόνια μετά το θάνατό του σε μια περίοδο οδύνης, κρίσης και περισυλλογής, το καθήκον να ξαναδιαβάσουμε το έργο του αναρχικού ποιητή γίνεται επιτακτικό».

Μαρία Κομνηνού
Γενική Γραμματέας ΔΣ, Ταινιοθήκη της Ελλάδος
Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο Αθηνών

«Αγαπητέ κύριε,
Ευχαριστώ πολύ που μου δώσατε την ευκαιρία να δω και να θαυμάσω την ταινία σας. Ήξερα εκ των προτέρων ότι μπορούσα (ότι όφειλα) να περιμένω πολλά από αυτήν και δεν έπεσα έξω. Ίσως, περισσότερο από την ομορφιά της (που είναι μεγάλη και αυστηρή), αυτό που με συγκίνησε στην ταινία είναι η πολιτική της διάσταση. Θα μου πείτε ότι είναι σχεδόν το ίδιο πράγμα και θα συμφωνήσω. Αλλά μας έχουν τόσο ξεσηκώσει από αυτόν το συνδυασμό που σχεδόν τον έχω ξεχάσει. Καταφέρατε να αντιστρέψετε την ορατή πλευρά του ελληνικού μαρτυρίου: η τελετουργία επιστρέφει στην Ιστορία (αλλά ποια από τις δυο χλευάζει την άλλη;). Και απ' ό,τι μου είπαν ήταν εκ μέρους σας προφητεία, αφού γυρίσατε την ταινία πριν [το πραξικόπημα της 21^{ης} Απριλίου]. Ένα έργο που αποτυπώνει το χρόνο στην αέναη επανάληψη και την προαναγγελία του μελλοντικού γεγονότος δεν μπορεί παρά να είναι ένα μεγάλο έργο...», απόσπασμα από επιστολή του **Μισέλ Φουκώ** προς τον Νίκο Παπατάκη για την ταινία **Οι Βοσκοί**.

Ο Παπατάκης για τον Κασσαβέτη

«Με την τελευταία εικόνα των **Σκιών**, πέρα από την συγκίνηση που μου είχε μεταδώσει η ταινία, ένιωσα την ίδια έξαρση συν την απογοήτευση που είχα αισθανθεί τότε μπροστά στην αυθάδη επίθεση του ιερού τέρατος* του Beverly Hills. Έβλεπα πια, ιδίως σε ό,τι αφορά την εξαιρετική ρηχότητα της καλλιτεχνικής του έκφρασης, πως ο ιερός λόφος του Χόλιγουντ δεν ήταν παρά μια Ιερουσαλήμ επίπλαστης «καλλιτεχνίας», ένας Όλυμπος κομπορρημοσύνης, ο ναός της κενοδοξίας. Είχα πάρει τη μικρή εκδίκησή μου, κατά τρόπο λιγότερο γελοίο, ομολογώ, εν σχέσει με το επεισόδιο στο «Κόκκινο Ρόδο». Κάποιος στην Αμερική, μέσα στο ίδιο το φέουδο της μεγάλης Μέκκας, είχε τολμήσει να επιτεθεί, εκ των ενόντων, στις ιερές και απαράβατες χολιγουντιανές αξίες, τόσο με την αισθητική όσο και με το περιεχόμενο του, έστω ατελούς, έργου του. Ενώ τα μεγάλα στούντιο, υπερθεματίζοντας σε αστρονομικά ποσά, πλάσαραν δουλικά καλλωπιστικές μονάχα μάσκες για τους ομοίους τους της λευκής ράτσας, παρήγαγαν μονάχα μια πουριτανική και ηθοπλαστική εικονογραφία, που γινόταν ακόμα πιο καθησυχαστική, αφού συμβάδιζε με το φετιχιστικό δόγμα του κέρδους με κάθε τίμημα, και της εκτυφλωτικής επιτυχίας. Ενώ σε κάμποσες Πολιτείες το λυντσάρισμα εφαρμοζόταν ατιμωρητί, ο ρατσισμός ήταν κοινωνικά θεμελιωμένος, τόσο στην Καλιφόρνια όσο κι αλλού, και ο μακαρθισμός, εκτρωματικό προϊόν των ίδιων των στούντιο, έκανε θραύση, για πρώτη φορά μια ταινία μυθοπλασίας αντιμετώπιζε χωρίς συναισθηματισμούς, μισόλογα και ταμπού τις σεξουαλικές σχέσεις ανάμεσα σε μια νεαρή μαύρη κι έναν νεαρό λευκό. Και τοποθετούσε τη σχέση μέσα σ' έναν βίαιο κοινωνικό περίγυρο, στο περιθώριο των παραπεταμένων από τους ακόμα πιο ηλίθιους κι από τα αρχέτυπά τους κυρίαρχους του επιχρυσωμένου χολιγουντιανού κόσμου, τους φανατικούς του *american way of life*... Διακινδυνεύοντας να φανώ σοφολογιότατος, θα βρω το κουράγιο να επαναλάβω, σαν συμπέρασμα, όπως και άλλοι συνάδελφοί μου, το δικό μου δοξαστικό σιτάτο, 'Αν δεν υπάρχει ήρωας για τον υπηρέτη μου', έλεγε ο Hegel, 'δεν φταίει ο ήρωας, αλλά ο υπηρέτης μου'.

Απόσπασμα από κείμενο του Νίκου Παπατάκη στο Positif, τεύχος 377, Ιούνιος 1992.

*Ο Νίκος Παπατάκης αναφέρεται σ' ένα περιστατικό βίαιης αντίδρασης εναντίον του από τον διάσημο ηθοποιό Edward J. Robinson, με αφορμή την παράσταση *Cinémassacre*, μια παρωδία των χολιγουντιανών κινηματογραφικών ειδών, που είχε ανέβει ποτέ στο avant-garde καμπαρέ-θέατρο «Κόκκινο Ρόδο» την περίοδο που διεύθυνε το θέατρο ο Νίκος Παπατάκης και ήταν η μεγαλύτερη επιτυχία στα χρονικά του θεάτρου.

Ο Παπατάκης για τον Ζενέ

«Ο Genet υπήρξε για μένα το παράδειγμα για το τι μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος μέσα στον αποκλεισμό και τη σύγχυση... Χάρη σ' εκείνον, αργότερα, συνειδητοποίησα ότι έπρεπε να αποδεχθεί τον αποκλεισμό και τον μετουσιώσει σε κραυγή κι έτσι σταμάτησα να θέλω να ενσωματωθώ, σαν κατάδικος στην όποια κοινωνία».

ΟΙ ΤΑΙΝΙΕΣ ΤΟΥ ΑΦΙΕΡΩΜΑΤΟΣ

Οι ταινίες του Νίκου Παπατάκη:

- Οι άβυσσοι / *Les Abysses* (1963, 96') Α/Μ
- Οι βοσκοί / *Les pères du désordre* (1967, 121') Α/Μ
- Η φωτογραφία / *La photo* (1986, 102') Έγχρ.
- Gloria Mundi* (1974, 130') Έγχρ., 35mm
- Οι ισορροπιστές / *Les Equilibristes* (1991, 120') Έγχρ.
- Gloria Mundi* (2005, 92') Έγχρ.

Οι ταινίες με τον Νίκο Παπατάκη ως παραγωγό:

- Ένα ερωτικό άσμα / *Un chant d' amour* του Jean Genet (1950, 25') Α/Μ ως παραγωγός
- Σκιές / *Shadows* του John Cassavetes (1959, 87') Α/Μ ως παραγωγός (η αποκατεστημένη ψηφιακά εκδοχή).

Ντοκιμαντέρ για τον Νίκο Παπατάκη:

- Visages du Cinema (Humiliation et Violence)* του Jacques Nahum (1971, 45')
Παραγωγή: Roger Boussinot, Jacques Nahum, Mars Productions Intl (Παρίσι) |
Μετάδοση: ORTF/ Office National de Radiodiffusion et Télévision Française |
Εμφανίσεις: Νίκος Παπατάκης, Όλγα Καρλάτου, Edmond Tamiz, Francine Berge, Colette Berge, John Cassavetes.

- Νίκος Παπατάκης: Πορτραίτο ενός ελεύθερου σκοπευτή / Nico Papatakis: Portrait d'un franc-tireur** των Τίμωνα Κουλιμάση και Ηρούς Σιαφλάκη (2008-2009, 45').

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού

Με την συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το αφιέρωμα «Νίκος Παπατάκης, ο αναρχικός ποιητής» διοργανώνεται από την Ταινιοθήκη της Ελλάδος στο πλαίσιο της πράξης «Η Κινηματογραφοφιλία στη Νέα Εποχή που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΠΕΠ ΑΤΤΙΚΗ του ΕΣΠΑ 2007-2013. Όλες οι δράσεις πραγματοποιούνται υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ιερά Οδός 48 & Μεγάλου Αλεξάνδρου 134-136
(Μετρό Κεραμεικός) 104 35 Αθήνα
Τ. [210\) 36 09 695](tel:(210)3609695), 36 12 046
F. [210\) 3628468](tel:(210)3628468)
contact@tainiothiki.gr
www.tainiothiki.gr
■ <http://www.facebook.com/tainiothikigr>
<https://www.twitter.com/tainiothikigr>

Βένια Βέργου

Υπεύθυνη Προβολής, Τύπου, Επικοινωνίας & ΜΜΕ
press@tainiothiki.gr, veniavergou@gmail.com
Τηλ.: 2103612 046, 2103609695 (εσωτ. 0118)